नेपाल राष्ट्र बैंक समाचार

वर्ष ३९ | अंक ८ | नेपाल राष्ट्र बैंक समाचार | वैशाख २०७२ | अप्रिल–मे २०१५

भूकम्पबाट बैंकमा ठूलो क्षति

वैशाख १२ गतेको भूकम्पले नेपाल राष्ट्र बैंकमा ठूलो क्षति पुऱ्याएको छ । काठमाडौंमा रहेका बैंकका बालुवाटार, थापाथली र सुन्धारास्थित ऐतिहासिक महत्वका मुख्य कार्यालय भवनहरु त्यहाँ भित्र बसी काम गर्ने नमिल्ने गरी क्षतिग्रस्त भएका छन् ।

गभर्नरको कार्यालय समेत रहेको बालुवाटारको मुख्य भवनको अग्र भागको बीचको खण्ड भत्किएको छ। सोही भवनको वित्त व्यवस्थापन विभाग रहेको खण्डमा उत्तर र दक्षिण दुवैतर्फ भत्किएको छ । यसैगरी, अनुसन्धान विभाग र विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग रहेको भागमा धेरै ठाउँमा चर्किएको छ ।

थापाथलीस्थित बैंकको कार्यालय रहेको ऐतिहासिक भवन पनि क्षतिग्रस्त भएको छ । बैंकिङ कार्यालयका कार्यकारी निर्देशकको कार्यकक्ष भत्किएको छ। राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग रहेको भाग भत्किएको छ। भवन भित्र धेरै ठाउँमा चिरा परेको छ।

सुन्धारास्थित टक्सार महाशाखा रहेको भवन पनि क्षतिग्रस्त छ।

भूकम्पले गरेको क्षतिको विवरण संकलन र मूल्यांकन गर्न तथा बैंकको दैनिक कार्य सहज बनाउन वैशाख १३ गते बसेको सञ्चालक समितिको बैठकले आकस्मिक व्यवस्थापन समिति गठन गरेको छ । सोही समितिको निर्णयानुसार क्षतिग्रस्त भवनमा रहेका विभाग/कार्यालयहरुलाई तत्कालका लागि बैंककै अन्य भवनहरुमा स्थानान्तर गरिएको छ। बैंकिङ कार्यालयका केही फाँटहरुलाई बालुवाटार सारेर सेवा सुचारु गरिएको छ । थापाथली भवनको पूर्वतर्फको गेट खोलेर मुद्रा व्यवस्थापन विभागको कामलाई निरन्तरता दिइएको छ । भूकम्पका कारण बैशाख १४ गतेको बैङ्कको वार्षिकोत्वको कार्यक्रम स्थगित गरिएको छ।

पुराना भवनहरु भत्किए/चर्किए पनि नयाँ (पछि बनाइएका) भवनहरुमा क्षति भएको छैन । बैंकका सबै कर्मचारी लगायत ढुकुटी, कागजपत्र तथा तथ्याङ्कहरु पूर्णरुपमा सुरक्षित रहेका छन् ।

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालबाट पद तथा गोपनीयताको सपथ ग्रहण र पद बहाली

नव नियुक्त गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले चैत ८ गते सर्वोच्च अदालतका सम्माननीय कायममुकायम प्रधान न्यायाधीश कल्याण श्रेष्ठबाट पद तथा गोपनीयताको शपथ ग्रहण गरी बैंकको केन्द्रीय कार्यालय, बालुवाटारमा पदबहाली गर्नुभयो ।

उहाँले सोही दिन बैंक परिसरमा आयोजित कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्नुका साथै संचालक समितिको बैठकको अध्यक्षता पनि गर्नुभयो ।

बैंक परिसरमा आयोजित कार्यक्रममा गभर्नर डा. नेपालले केन्द्रीय बैंकले वित्तीय क्षेत्र स्थायित्वलाई पहिलो प्राथमिकता दिने धारणा राख्नुभयो । अर्थतन्त्रमा केन्द्रीय बैंकको एउटा सानो निर्णयले पनि ठूलो प्रभाव पार्ने तथ्य औंल्याउँदै उहाँले संस्थागत सुशासन, वित्तीय पारदर्शिता, वित्तीय सेवाको पहुँच विस्तार र बैंकिङ क्षेत्रको मानव संशाधन विकासलाई उच्च प्राथमिकता दिने कुरा स्पष्ट पार्नुभयो ।

अर्थ व्यवस्थाको आवश्यकता अनुसार गरिने नीतिगत सुधारले निजी क्षेत्रको विश्वास बढ्दै गएर विश्व परिदृष्यमा नेपाल पनि लगानीको एउटा सुरक्षित गन्तव्य भएको सन्देश जानेछ भन्ने विश्वास सो अवसरमा गभर्नर डा. नेपालले व्यक्त गर्नुभयो ।

वित्तीय क्षेत्रको सुदृढीकरण, समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व र दिगो आर्थिक विकास जस्ता कुराहरू केन्द्रीय बैंकको एकल प्रयासबाट मात्रै संभव नहुने भएकोले नेपाल सरकार, निजी क्षेत्र, लगानीकर्ता, बैंकिङ समुदाय, सञ्चार जगत आदिसँग आवश्यक सहकार्य गरिने पनि उहाँले बताउनु भयो ।

सोही दिन बसेको संचालक समितिको बैठकले नवनियुक्त गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपाललाई संचालक समितिको अध्यक्षको रूपमा स्वागत गर्दै उहाँको पूर्ण सफलताको हार्दिक कामना गऱ्यो । उक्त बैठकले नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ र विद्यमान नीतिगत व्यवस्था बमोजिम केन्द्रीय बैंकको काम कारवाहीलाई थप सबल, प्रभावकारी र परिणाममुखी बनाउँदै लाने निर्णय पनि गऱ्यो ।

गभर्नर डा. नेपालको शैक्षिक पृष्ठभूमि

२०१५ साल माघमा पाल्पामा जन्मनु भएका गभर्नर डा. नेपालले त्रिभुवन विश्वविद्यालय,

afB] @ k]hdf

! k]hsf]afFL

गभर्नर डा. चिरंजीबि...

केन्द्रीय अर्थशास्त्र विभागबाट अर्थशास्त्रमा स्नातकोत्तर उत्तीर्ण गर्नुभएको हो । गभर्नर डा. नेपालले बनारस हिन्दु विश्वविद्यालय, भारतबाट २०५१ सालमा “श्रम र अर्थतन्त्रको सम्बन्ध” का बारेमा विद्यावारिधि उपाधि हासिल गर्नुभएको छ । प्रारम्भिक शिक्षा काठमाडौंमै सुरु भए पनि उहाँले एस. एल. सी. भैरहवा माध्यमिक विद्यालय, भैरहवाबाट र स्नातक त्रिभुवन बहुमुखी क्याम्पस, पाल्पाबाट गर्नुभएको हो ।

अनुभव

गभर्नर डा. नेपालले त्रिभुवन विश्वविद्यालयमा २२ वर्ष नियमित रुपमा र काठमाडौ विश्व विद्यालयमा ६ वर्ष भिजिटिङ फ्याकल्टीको रुपमा प्राध्यापन गर्नु भएको छ ।

विगतमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीको प्रमुख आर्थिक सल्लाहकार, माननीय अर्थमन्त्रीका आर्थिक सल्लाहकार जस्ता जिम्मेवारी सम्हाल्नु भएका गभर्नर डा. नेपालसँग परराष्ट्रमन्त्री र अर्थ मन्त्रालयको सल्लाहकारको अनुभव समेत छ ।

आर्थिक क्षेत्रको अध्ययन, अनुसन्धान र सूक्ष्म विश्लेषण गर्न रुचि राख्नु हुने गभर्नर डा. नेपालले विगतमा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ र नेपाल च्याम्बर अफ कमर्स जस्ता निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिमूलक संस्थाको वरिष्ठ सल्लाहकारको जिम्मेवारी समेत सफलतापूर्वक निर्वाह गर्नु भएको छ ।

नेपाल धितोपत्र बोर्डको अध्यक्ष भई नियामक निकायको प्रमुखको रुपमा रहँदा पुँजी बजारको सुधार, व्यवस्थापकीय सुदृढीकरण र सूचना प्रणालीको आधुनिकीकरण गर्न अहम् भूमिका खेल्नु भएका गभर्नर डा. नेपालसँग अन्तर्राष्ट्रिय समुदायकाबीच प्राज्ञिक र नीतिगत सहकार्य गरेको अनुभव पनि छ ।

SNV, GIZ, UNDP, DFID, एसियाली विकास बैंक, विश्व बैंक लगायत अन्य अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरुसँग विभिन्न समयमा उच्चस्तरीय सहकार्य गर्नु भएका गभर्नर डा. नेपालले Millenium Challenge Cooperation को प्रमुख अर्थशास्त्रीको समेत कार्यभार सम्हालिसक्नु भएको छ ।

विभिन्न व्यवस्थाहरूमा परिमार्जन

व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने ब्याज अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१ मा संशोधन

युवाहरुलाई व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने ब्याज अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१ को मूल कार्यविधिको दफा २, ३, ४, ७, १० र अनुसूचीमा संशोधन/थप भएको छ ।

कार्यविधिमा संशोधन/थप गर्दा ठाउँठाउँमा रहेका **वाणिज्य बैंक** भन्ने शब्दको सट्टा **बैंक तथा वित्तीय संस्था** भन्ने शब्द राखिएको छ । बढीमा एक करोड रुपैयाँसम्म कृषि कर्जा लिई कृषि व्यवसाय सञ्चालन गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई साना व्यवसायी मानिएको छ। महानगरपालिकाको कार्यक्षेत्र बाहेकका क्षेत्रलाई ग्रामीण क्षेत्र मानिएको छ । कृषि ब्याज अनुदान प्राप्त गर्ने कृषि कर्जाको अधिकतम सीमा साधारण कर्जाको हकमा प्रति ग्राहक रु. एक करोड र शीत भण्डारको हकमा प्रति ग्राहक रु. तीन करोडसम्म (परियोजनाको औचित्यको आधारमा बढी रकम समेत हुनसक्ने) बनाइएको छ। कर्जा सदुपयोग भएको नपाइएमा ब्याज अनुदान नदिइने व्यवस्था पनि गरिएको छ। ब्याज अनुदान प्राप्त गर्ने कृषि व्यवसायको सूचीमा मौरी पालन तथा जौ, फापर र सिलाम खेतीलाई थप गरिएको छ ।

संशोधन बमोजिम कार्य गर्न/गराउन बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागले क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई निर्देशन दिइसकेको छ ।

सरलीकृत ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागले सरलीकृत ग्राहक पहिचान फाराम जारी गर्दै इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले ग्राहकको खाता खोल्दा आफूसँग रहेको कुनै एक वा सबै खातामा समेत गरी वार्षिक ५ लाख वा सो भन्दा कम निक्षेप मौज्दात जम्मा वा कारोबारको घोषणा गर्ने साना बचतकर्ता नेपाली नागरिकको हकमा सोही फाराम बमोजिमको विवरण लिई खाता खोलिदिनु पर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

आफै फाराम भर्न नसक्ने ग्राहकको फाराम भरिदिने व्यवस्था बैंक/वित्तीय संस्थाले नै गर्नुपर्ने, यस व्यवस्था अन्तर्गत खोलेका खाताको एकीकृत अभिलेख राख्नुपर्ने र पाँच लाख वा सो भन्दा बढी निक्षेप वा कारोवार भएमा ऐन निर्देशन बमोजिमका अन्य आवश्यक प्रक्रिया समेत पूरा गर्नुपर्ने पनि बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागले जनाएको छ ।

सूक्ष्म निगरानीको नोक्सानी व्यवस्थाको समयावधि परिवर्तन

सूक्ष्म निगरानी (Watch List) अन्तर्गत वर्गीकरण भएका कर्जाहरुको सम्बन्धमा गरिएको ५ प्रतिशत नोक्सानी व्यवस्थालाई कायम राख्दै नोक्सानी व्यवस्थाको समयावधि परिवर्तन परिवर्तन गरिएको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कर्जा नोक्सानी व्यवस्था अन्तर्गत सुक्ष्म निगरानीको लागि निम्नानुसारको समयावधिमा तपसिलमा तोकिए बमोजिमको नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागले जनाएको छ ।

क्र.सं.	समयावधि	कायम गर्नुपर्ने नोक्सानी व्यवस्था
१.	२०७१ चैत मसान्त	१.५ प्रतिशत
२.	२०७२ असार मसान्त	२.० प्रतिशत
३.	२०७२ असोज मसान्त	२.५ प्रतिशत
४.	२०७२ पुस मसान्त	३.० प्रतिशत
५.	२०७२ चैत मसान्त	३.५ प्रतिशत
६.	२०७३ असार मसान्त	४.० प्रतिशत
७.	२०७३ असोज मसान्त	४.५ प्रतिशत
८.	२०७३ पुस मसान्त	५.० प्रतिशत

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आठ महिनासम्मको आर्थिक अवस्था

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको निक्षेप परिचालन र कर्जा प्रवाह

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आठ महिनासम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको निक्षेप ७.६ प्रतिशत (रु. १०६ अर्ब ६२ करोड) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा उक्त निक्षेप ९.७ प्रतिशत (रु. ११५ अर्ब ४७ करोड) ले बढेको थियो। वाणिज्य बैंक र वित्त कम्पनीहरुको निक्षेप क्रमशः ८.७ प्रतिशत र १.८ प्रतिशतले बढेको छ भने विकास बैंकहरुको निक्षेप १.० प्रतिशतले घटेको छ।

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आठ महिनासम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको कर्जा तथा लगानी १०.९ प्रतिशत (रु. १४२ अर्ब ६० करोड) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो कर्जा तथा लगानी ९.७ प्रतिशत (रु. १११ अर्ब ४६ करोड) ले बढेको थियो।

अन्तर बैंक कारोवार, स्थायी तरलता सुविधाको उपयोग र ब्याजदर

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आठ महिनासम्ममा वाणिज्य बैंकहरुले रु. २७५ अर्ब ३० करोड र अन्य वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरुबीच बाहेक) ले रु. १३४ अर्ब ८९ करोड बराबरको अन्तर-बैंक कारोबार गरेका छन्। बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले रु. १ अर्ब ७२ करोडको स्थायी तरलता सुविधाको उपयोग गरेका छन्। २०७० फागुनमा ९१-दिने ट्रेजरी विलको भारित औसत ब्याजदर ०.०८ प्रतिशत रहेकोमा २०७१ फागुनमा १.१३ प्रतिशत कायम रहेको छ।

वाणिज्य बैंकहरुको औसत आधार ब्याजदर २०७० फागुनको ८.५५ प्रतिशतको तुलनामा २०७१ फागुनमा ७.५२ प्रतिशत कायम हुन आएको छ।

उपभोक्ता र थोक मुद्रास्फीति

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को फागुन महिनामा वार्षिक विन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ७.० प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो मुद्रास्फीति ८.९ प्रतिशत रहेको थियो।

क्षेत्रगत आधारमा पहाड र काठमाडौं उपत्यका दुवै क्षेत्रहरुको मूल्य सूचकाङ्कमा ७.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने तराई क्षेत्रको मूल्य सूचकाङ्कमा ६.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को फागुन महिनामा वार्षिक विन्दुगत थोक मुद्रास्फीति दर ५.५ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो मुद्रास्फीति ८.३ प्रतिशत रहेको थियो।

सरकारी बजेट, खर्चको अवस्था र राजस्व

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आठ महिनासम्ममा नगद प्रवाहमा आधारित सरकारी बजेट रु. ५० अर्ब ३८ करोडले बचतमा रहेको छ।

समीक्षा अवधिमा नगद प्रवाहमा आधारित कुल सरकारी खर्च १७.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २२३ अर्ब ५८ करोड पुगेको छ। चालू खर्च ६.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १६७ अर्ब ३१ करोडमा पुगेको छ। पूँजीगत खर्च ३९.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २२ अर्ब ७२ करोड पुगेको छ।

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आठ महिनासम्ममा नेपाल सरकारको राजस्व परिचालन १३.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २४१ अर्ब २६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो राजस्व १९.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २१२ अर्ब ५९ करोड पुगेको थियो।

समीक्षा अवधिमा मूल्य अभिवृद्धि कर राजस्व १५.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७३ अर्ब २४ करोड पुगेको छ। भन्सार महसूलबाट प्राप्त हुने राजस्व १४.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४९ अर्ब १३ करोड पुगेको छ। अन्तःशुल्क राजस्व १८.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३३ अर्ब ४५ करोड पुगेको छ। सरकारको आयकर राजस्व १५.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४७ अर्ब ८७ करोड पुगेको छ। नेपाल सरकारको गैर-कर राजस्व २६.९ प्रतिशतले घटी रु. १९ अर्ब २६ करोडमा सीमित भएको छ।

वैदेशिक व्यापार

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आठ महिनासम्ममा कुल वस्तु निर्यात ६.६ प्रतिशतले घट्न गई रु. ५६ अर्ब ८७ करोडमा सीमित भएको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो निर्यात १९.४ प्रतिशतले बढी रु. ६० अर्ब ९० करोड रहेको थियो।

कुल वस्तु निर्यातमध्ये भारततर्फको निर्यात ९.९ प्रतिशतले घटेको छ। चीनतर्फको निर्यात ९.३ प्रतिशतले बढेको छ। अन्य मुलुकतर्फको निर्यात ०.९ प्रतिशतले घटेको छ।

समीक्षा अवधिमा कुल वस्तु आयात १०.५ प्रतिशतले बढेर रु. ५०५ अर्ब ९२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो आयात २७.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४५७ अर्ब ८५ करोड रहेको थियो।

कुल आयातमध्ये भारतबाट भएको आयात ५.१ प्रतिशतले मात्र बढेको छ। चीनबाट भएको आयात ४८.६ प्रतिशतको उच्च दरले बढेको छ। अन्य मुलुकबाट भएको आयात ८.७ प्रतिशतले मात्र बढेको छ।

समीक्षा अवधिमा कुल वस्तु व्यापार घाटा १३.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४४९ अर्ब ५ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो व्यापार घाटा २८.२ प्रतिशतले बढेको थियो। कुल वस्तु व्यापार घाटामध्ये भारत, चीन र अन्य मुलुकसँगको व्यापार घाटा क्रमशः ७.४ प्रतिशत, ५०.१ प्रतिशत र १०.७ प्रतिशतले बढेको छ।

शोधनान्तर स्थिति

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आठ महिनासम्ममा समग्र शोधनान्तर स्थिति रु. ३५ अर्ब ७ करोडले बचतमा रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा शोधनान्तर स्थिति रु. १०२ अर्ब ८१ करोडले बचतमा रहेको थियो। चालू खाता रु. ११ अर्ब ६५ करोडले बचतमा रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यो खाता रु. ६८ अर्ब ४१ करोडले बचतमा रहेको थियो।

खुद ट्रान्सफर आय अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको ३८.५ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा समीक्षा अवधिमा १.३ प्रतिशतले मात्र वृद्धि भई रु. ४२० अर्ब ६६ करोड रहेको छ। ट्रान्सफर अन्तर्गत विप्रेषण आप्रवाह अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको ३४.१ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा समीक्षा अवधिमा ४.० प्रतिशतले बढी रु. ३७१.० अर्ब पुगेको छ। समीक्षा अवधिमा वित्तीय खाता अन्तर्गत रु. २ अर्ब ६७ करोड प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी भित्रिएको छ।

अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा कच्चा पेट्रोलियम तथा सुनको मूल्य स्थिति

अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा कच्चा पेट्रोलियम (Crude Oil Brent) को मूल्य २०७० फागुन मसान्तमा प्रति ब्यारल अमेरिकी डलर १०८.०८ रहेकोमा २०७१ फागुन मसान्तमा ४९.३ प्रतिशतको उच्च दरले ह्रास आई प्रति ब्यारल अमेरिकी डलर ५४.८० कायम भएको छ। त्यसैगरी, सुनको मूल्य २०७० फागुन मसान्तमा प्रति आउन्स अमेरिकी डलर १३८५.० रहेकोमा २०७१ फागुन मसान्तमा १६.८ प्रतिशतले ह्रास आई प्रति आउन्स अमेरिकी डलर ११५२.० कायम रहेको छ।

तत्कालीन गभर्नर डा. खतिवडाबाट विदाइ सम्बोधन

तत्कालीन गभर्नर डा. युवराज खतिवडाले आफ्नो पाँच बर्षे कार्यकालको अन्तिम दिन चैत ५ गते विदाइ सम्बोधन गर्नुभयो ।

उक्त सम्बोधनमा उहाँले आफ्नो कार्यकालमा बैंकले उल्लेख्य उपलब्धि हासिल गरेको धारणा राख्नुभयो । विगत पाँच वर्षमा नेपालको वित्तीय क्षेत्रमा अनुशासन र कुशलता वृद्धि भएको, विश्वव्यापी आर्थिक मन्दीबाट अर्थव्यवस्थालाई जोगाउन सकिएको, नेपाल राष्ट्र बैंकको प्रभावकारिता र प्रतिष्ठा बढेको तथ्य सो अवसरमा गभर्नर डा. खतिवडाले बताउनु भयो ।

सो उपलब्धि हासिल हुनुमा नेपाल सरकार, सञ्चालक समिति, डेपुटी गभर्नरहरु, कार्यकारी निर्देशक, बैंक परिवार, वित्तीय क्षेत्र, सुरक्षा क्षेत्र, सञ्चार जगत तथा राज्यका अन्य निकायहरुको ठुलो सहयोग रहेको विश्लेषण गर्दै उहाँले सबैलाई धन्यवाद दिनुभयो ।

यस अघि चैत ४ गते बसेको सञ्चालक समितिको बैठकले उहाँको कार्यकालको समीक्षा गरेको थियो ।

सो बैठकमा वित्तीय स्थायित्व, वित्तीय पहुँच, वित्तीय सेवाको कुशलता अभिवृद्धि, जनशक्ति व्यवस्थापन, सूचना प्रविधि तथा भौतिक पूर्वाधारको विकास तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध विस्तारका क्षेत्रमा उहाँले पुऱ्याउनु भएको योगदानको प्रशंसा गरिएको थियो । बैंक तथा वित्तीय संस्थाको मर्जर तथा एक्विजिसनमा जोड दिइएको, ग्रामीण क्षेत्रमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा विस्तार गर्न प्राथमिकता दिइएको, कृषि, ऊर्जा र अन्य उत्पादनशील क्षेत्रमा अनिवार्य रूपमा कर्जा विस्तार गर्न निर्देशन दिइएको, बैकिङ कसूर गर्ने तथा बैंकिङ कानून उल्लंघन गर्नेका विरुद्धका कारवाहीलाई सघन बनाइएको जस्ता नीतिगत व्यवस्थाले आर्थिक क्षेत्रको रूपान्तरणमा सहयोग पुग्ने विश्लेषण उक्त बैठकले गरेको थियो ।

यसै गरी विगत पाँच वर्षमा केन्द्रीय बैंकद्वारा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको सुविधा सम्बन्धी मार्गदर्शन तथा स्प्रेडदर सम्बन्धमा निर्देशन जारी गरिएको, बैंकिङ क्षेत्रको कर्जालाई अस्वस्थ सट्टेबाजीमा हुने लगानीबाट जोगाउन जग्गा र सेयरमा हुने कर्जा प्रवाहलाई व्यवस्थित गरिएको, नेपाल राष्ट्र बैंकको कारोबारका लागि 'ओलम्पिक बैंकिङ सिस्टम' सफ्टवयर जडान गरिएको जस्ता उपलब्धिहरूको समेत स्मरण गरिएको थियो ।

बढ्दो व्यापार घाटा र रेमिटेन्सको घट्दो वृद्धिदर चिन्ताको विषय

-गभर्नर डा. नेपाल

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले चैत १८ गते नेपाल वित्तीय संस्था कर्मचारी संघ, कर्मचारी सञ्चय कोषको २५औं स्थापना दिवस (रजत वर्ष) को अवसरमा आयोजित शुभकामना आदानप्रदान तथा छात्रवृत्ति वितरण कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्नुभयो ।

प्रमुख अतिथिका रुपमा सो कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै गभर्नर डा. नेपालले हाल देशको अर्थतन्त्रका अधिकांश सूचकाङ्कहरु सन्तोषजनक रहेको बताउनु भयो । उहाँले मुद्रास्फीति ७.२ प्रतिशतमा सीमित रहेको र १० महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न सक्ने विदेशी विनिमयको सञ्चिति रहेको जानकारी दिँदै बढ्दो व्यापार घाटा र रेमिटेन्सको घट्दो वृद्धिदर भने चिन्ताको विषय रहेको उल्लेख गर्नुभयो ।

गभर्नर डा. नेपालले देश राजनीतिक संक्रमणका अवस्थामा रहेको भए पनि अर्थतन्त्रले सही गति लिएको चर्चा गर्नुभयो । मुलुकका आर्थिक क्रियाकलापहरु सन्तोषप्रद रहेको र विभिन्न देशहरुसँग व्यापार लगायतका सम्झौताहरु भइरहेको भन्दै उहाँले वैदेशिक लगानी तथा सहयोगको प्रतिबद्धता उत्साहजनक रुपमा बढेको उदाहरण दिनुभयो ।

ट्रेड युनियनकर्मीहरु उत्पादनमूलक जनशक्ति भएकाले सो जनशक्तिको सदुपयोग भएमा देशको द्रुततर आर्थिक उन्नति हुने र देशले विकासको फड्को मार्ने धारणा गभर्नर डा. नेपालले राख्नुभयो । कर्मचारी सञ्चय कोषसँग रहेको आर्थिक स्रोत र साधनको उपयुक्त र फलदायी परियोजनामा लगानी गरी सञ्चयकर्ताहरुको भविष्य सुनिश्चित गर्न उहाँले जोड दिनुभयो ।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले स्थापनाको २५औं वर्ष प्रवेश गरेकोमा आयोजकलाई देशको अर्थतन्त्रमा नेपाल वित्तीय संस्था कर्मचारी संघको योगदान हुन सकोस् भनी शुभकामना पनि दिनुभयो ।

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपाल र IMF Mission on FIU का प्रतिनिधिबीच विचारविमर्श

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालसँग चैत १७ गते अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको AML Misson on Supervision and FIU की विशेषज्ञ Ms. Cecilia Marian को नेतृत्वमा आएको प्रतिनिधि मण्डलले भेट गऱ्यो ।

सो भेटमा गभर्नर डा. नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले हालसम्म नेपाललाई गरेको सहयोगप्रति धन्यवाद व्यक्त गर्दै नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपाल सरकार लगायत सम्बद्ध निकाय AML/CFT सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय प्रावधानहरू नेपालमा लागू गर्न सजग रहेको जानकारी दिनुभयो । वित्तीय सुशासन र पारदर्शिता कायम हुँदा मात्र आर्थिक विकासका लागि लगानीको वातावरण बन्ने धारणा राख्दै सो अवसरमा गभर्नर डा. नेपालले केन्द्रीय बैंक सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणका सम्बन्धमा गम्भीर भएकाले यस सम्बन्धी व्यवस्थालाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गर्न बैंक क्रियाशील रहेको जानकारी दिनु भयो । यसका साथै, निर्माण भएका कानुन तथा सुपरिवेक्षण उपकरणको प्रयोग र सोको सुधारका लागि आवश्यक निर्णय गर्दै जाने प्रतिबद्धता समेत उहाँले व्यक्त गर्नुभयो ।

सो अवसरमा IMF प्रतिनिधि मण्डलले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणको क्षेत्रमा नेपालले हासिल गरेको प्रगतिको सराहना गर्दै यस सम्बन्धमा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार कार्य गरी सन् २०१८ मा हुने नेपालको पारस्परिक मूल्याङ्कन सफल बनाउन आवश्यक गृहकार्य अघि बढाउन सुझाव दियो । वार्ताको क्रममा आवश्यक नियम कानून र निर्देशनहरुको तर्जुमा र सबै प्रकारका बैंक तथा वित्तीय संस्थामा सुपरिवेक्षणका लागि तयार गरिएका उपकरणहरुको प्रयोगमा जोड दिइएको थियो । वित्तीय जानकारी एकाइको क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि goAML प्रणाली सञ्चालनमा ल्याउन तत्परता देखाउनु पर्ने, सूचक संस्थाको गतिविधिमा ध्यान दिनुपर्ने र मानव संसाधनको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्नेतर्फ समेत प्रतिनिधि मण्डलले गभर्नर डा. नेपालसमक्ष अनुरोध गरेको थियो ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धमा नेपालको कानूनी, नियमन तथा सुपरिवेक्षकीय क्षमता अभिवृद्धि गर्न तथा बैंकमा अवस्थित वित्तीय जानकारी एकाईको सुदृढीकरणका लागि प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्न सो टोली नेपाल आएको हो ।

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपाल र प्रहरी महानिरीक्षकबीच भेटवार्ता

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपाल र प्रहरी महानिरीक्षक उपेन्द्रकान्त अर्यालबीच चैत १७ गते गभर्नरको कार्यकक्षमा भेटवार्ता सम्पन्न भयो । सो अवसरमा बैंकिङ अपराध, सुन तथा विदेशी मुद्राको कारोवारको गैर कानूनी कारोवारलाई नियन्त्रण गर्न दुई संस्थाबीचको सहकार्य र सक्रियतालाई थप सुदृढ र सशक्त बनाउने विषयमा गम्भीर छलफल भएको थियो ।

गभर्नर डा. नेपालले हालैका समयमा रेमिट्यान्सको आप्रवाह न्यून दरले बढेको कारण अनौपचारिक कारोवारमा वृद्धि भएको हो कि भन्ने आशंका बढेको, विद्युतीय कारोबारको माध्यमबाट बैंकिङ क्षेत्रमा अपराधका घटना हुने गरेको सन्दर्भमा सोको निराकरणमा नेपाल प्रहरीको सहयोग र सहकार्य आवश्यक रहेको धारणा राख्नु भएको थियो । यी प्रवृत्तिलाई बेलैमा नियन्त्रण नगरेमा अर्थतन्त्रमा नयाँ चुनौती थपिने भएकाले यसका लागि नेपाल प्रहरीबाट अझ सक्रियता अपनाइने छ भन्ने विश्वास सो अवसरमा गभर्नर डा. नेपालले व्यक्त गर्नुभयो । नेपाल प्रहरीबाट विगतदेखि नै निरन्तर रूपमा बैंकिङ्ग क्षेत्रमा हुने अपराधको अनुसन्धान र अपराधीलाई कारवाही गर्नमा भएको प्रयास र सक्रियताको सराहना गर्नुका साथै यो प्रयासलाई थप सशक्त बनाउन दुबै संस्थाका विशेषज्ञसहितको एक कार्यदल गठन गरी अगाडि बढ्नु पर्नेमा जोड दिनुभयो ।

सोही अवसरमा डेपुटी गभर्नर गोपालप्रसाद काफ्लेले हाम्रो जस्तो मुलुकमा रेमिट्यान्सको आप्रवाह र विदेशी विनिमय संचितिबीच प्रत्यक्ष सम्बन्ध रहने भएकाले विदेशी मुद्राको अपचलन रोक्न थप प्रयास आवश्यक भएको बताउनु भयो । यसै गरी, डेपुटी गभर्नर महा प्रसाद अधिकारीले बैकिङ क्षेत्रमा हुने अपराध रोक्नमा प्रहरी संगठनको हालसम्मको प्रयास सराहनीय रहेकाले नै नेपाल राष्ट्र बैंक थप आशावादी भएको धारणा राख्दै जालसाजी, सीमापार अपराध, तस्करी र विदेशी मुद्राको अवैध कारोवार नियन्त्रणमा CIB को थप प्रयास आवश्यक रहेको बताउनु भयो ।

प्रहरी महानिरीक्षक उपेन्द्रकान्त अर्यालले CIB गठनपश्चात् बैंकिङ्ग प्रणालीसँग सम्बन्धित अपराधीहरूलाई कानूनको दायरामा ल्याई दण्डित गर्न उल्लेख्य सफलता प्राप्त भएको धारणा राख्दै आर्थिक अपराध नियन्त्रणका लागि प्रहरी संगठन दृढताका साथ अघि बढिरहेकोले सबै खाले आर्थिक अपराधीहरूलाई कानूनको दायरामा ल्याउन नेपाल राष्ट्र बैंक र प्रहरी संगठनबीच सहकार्य गरी मिलेर अघि बढ्नु पर्ने आवश्यकतामा जोड दिनुभयो ।

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालको सम्मानमा स्वागत तथा बधाई कार्यक्रम

नेपाल वित्तीय संस्था कर्मचारी संघ, नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय समितिले गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालको सम्मानमा चैत ११ गते स्वागत तथा बधाई कार्यक्रमको आयोजना गर्‍यो ।

उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिका रुपमा मन्तव्य राख्दै गभर्नर डा. नेपालले राष्ट्रिय अर्थव्यवस्थामा नकारात्मक प्रभाव पर्ने कुनै पनि काम र नीतिगत निर्णय नगरिने बताउनु भयो । वित्तीय क्षेत्र स्थायित्वको निमित्त वित्तीय प्रणालीको संस्थागत सुशासनलाई थप मजबुत पारी आर्थिक विकासका लागि बैंकिङ प्रणालीलाई गतिशील पारिने र केन्द्रीय बैंकका साथै वित्तीय प्रणालीमा दक्ष र उत्पादनशील जनशक्तिको उपस्थित गराई सबल र प्रभावकारी वित्तीय प्रणाली मार्फत सरकारको वित्त नीतिसँग सहकार्य गरिने पनि उहाँले सो कार्यक्रममा उल्लेख गर्नुभयो ।

पेशागत जीवनको अघिल्ला समयमा आफूले हासिल गरेका अध्ययन, अनुभव, उच्चस्तरीय नीतिगत सम्पर्क र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धलाई उपयोग गर्दै केन्द्रीय बैंकको समष्टिगत क्षमता वृद्धि गर्न, बजारलाई अनुशासित र उत्प्रेरित तुल्याउन तथा दिगो, फराकिलो र समतामूलक आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्न निरन्तर लागि पर्ने कुरा पनि सो अवसरमा गभर्नर डा. नेपालले उल्लेख गर्नुभयो ।

आफू पारदर्शिता र सहभागितामूलक कार्यशैलीमा विश्वास राख्ने व्यक्ति भएकाले मुलुकको वृहत्तर आर्थिक हितका लागि कर्मचारी युनियन, सहकर्मी जनशक्ति, निजी क्षेत्र र बैंकिङ समुदायसँग खुला हृदयले सहकार्य गर्न तत्पर रहेको उल्लेख गर्दै गभर्नर डा. नेपालले सरकारले गभर्नरको पदमा नियुक्त गरेकै क्षणदेखि आफू संस्थाप्रति समर्पित भएको जानकारी दिनुभयो ।

गभर्नर डा. नेपालले हाल मुलुकको ५७ प्रतिशत जनसंख्या मात्र आर्थिक रूपले सक्रिय रहेकोले अतिरिक्त जनसंख्याको लाभ लिनका निमित्त वित्त नीति र मौद्रिक नीतिको समन्वय बढाउँदै अर्थव्यवस्थामा लगानी आकर्षित गरी उत्पादन, रोजगारी र गार्हस्थ बचत वृद्धि गर्न केन्द्रीय बैंकले नीतिगत पहल गर्ने जानकारी दिनु भयो । साथै, यसका लागि सरकार, निजी क्षेत्र, अन्तर्राष्ट्रिय समुदाय र ट्रेड युनियनहरूसँग सहकार्य गरिने नीति अँगालिएको तथ्य पनि दोहोर्‍याउनु भयो ।

डेपुटी गभर्नर गोपालप्रसाद काफ्लेले गभर्नरमा योग्य व्यक्तिको नियुक्ति भएकाले भविष्यमा धेरै काम हुने विश्वास व्यक्त गर्दै गभर्नरलाई बलियो बनाउन सबैले सहयोग गर्नुपर्ने बताउनु भयो । उहँले गभर्नरलाई डेपुटी गभर्नरहरुको पूर्ण सहयोग रहने प्रतिवद्धता पनि सो कार्यक्रममा व्यक्त गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा समापन मन्तव्य दिँदै नेपाल वित्तीय संस्था कर्मचारी संघ, नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय समितिका अध्यक्ष पदमराज रेग्मीले गभर्नरको नियुक्ति समयमै भएकोले नेतृत्वमा रिक्तता उत्पन्न नभएको बताउनु भयो । उहाँले गभर्नरलाई सफल कार्यकालका लागि शुभकामना दिनुभयो । क्षमता र दक्षताको आधारमा कर्मचारीको बढुवा हुनुपर्ने भनाइ राख्दै उहाँले उपयुक्त व्यक्ति उपयुक्त स्थानमा हुनुपर्ने र सरुवा, तालिम आदि व्यवस्थित गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

केन्द्रीय बैंक सहजकर्ता

-गभर्नर डा. नेपाल

आफैं नियमनमा बसेर केन्द्रीय बैंकलाई सहजकर्ताको भूमिकामा मात्र रहने वातावरण बनाउन गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले बैंकर्सहरुसँग आग्रह गर्नुभएको छ ।

नेपाल बैंकर्स संघले चैत १४ गते काठमाडौंमा आयोजना गरेको नवनियुक्त गभर्नरको स्वागत तथा निवर्तमान गभर्नरको विदाइ कार्यक्रममा उहाँले यस्ता अभिव्यक्ति दिनुभएको हो ।

गभर्नर डा. नेपालले साझा उद्देश्य प्राप्तिका लागि केन्द्रीय बैंक र वाणिज्य बैंकहरु मिलेर अघि बढ्नुपर्ने धारणा पनि सो कार्यक्रममा राख्नु भयो । उहाँले विगतमा नेपाल राष्ट्र बैंकले अघि सारेका नीतिगत प्रावधानहरु राम्रा रहेकाले त्यसलाई निरन्तरता दिइने पनि बताउनु भयो ।

निवर्तमान गभर्नर डा. युवराज खतिवडालले संकटपूर्ण अवस्थाबाट वित्तीय प्रणाली सहज अवस्थामा आएको उल्लेख गर्नुभयो । उहाँले राजनीतिक संक्रमण र पटकपटक सरकार परिवर्तन हुँदा समेत केन्द्रीय बैंकले अर्थतन्त्रलाई सही बाटोमा डोहोर्‍याउन सफल भएको भन्दै केन्द्रीय बैंकले अघि सारेका सबै नीति तथा निर्देशिकाहरु वित्तीय प्रणालीको हितमा रहेको बताउनु भयो ।

कार्यक्रममा नेपाल बैंकर्स संघका अध्यक्ष उपेन्द्र पौडेलले बैंकिङ क्षेत्रसंग मित्रवत व्यवहारका लागि आग्रह गर्नु भएको थियो भने संघका निवर्तमान अध्यक्ष राजनसिंह भण्डारीले साझा उद्देश्यका लागि केन्द्रीय बैंक र बैंकहरु सँगसँगै हिड्नुपर्नेमा जोड दिनुभएको थियो ।

सो कार्यक्रममा नेपाल बैंकर्स संघले संकटग्रस्त अवस्थाबाट वित्तीय प्रणालीलाई छोटो अवधिमै सहज बाटोमा ल्याएको भन्दै निवर्तमान गभर्नर डा. खतिवडालाई सम्मानपत्र प्रदान गरेको थियो ।

वित्तीय स्थायित्व प्रमुख कार्यभारः गभर्नर डा. नेपाल

(गभर्नर डा.चिंरजीबि नेपालद्वारा बुटवलमा आयोजित अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई सम्बोधन)

गभर्नर डा. चिंरजीबि नेपालले नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालयद्वारा चैत्र २७ गते बुटवलमा आयोजित "रुपन्देही जिल्लामा अवस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्था र उद्योग व्यवसायको स्थिति तथा समस्याहरु" विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई प्रमुख अतिथिको

रूपमा सम्बोधन गर्नु भयो। सम्बोधनको क्रममा गभर्नर डा. नेपालले वित्तीय स्थायित्व अभिवृद्धि गर्नु, उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी बढाउनु, वित्तीय पहुँच विस्तार गर्नुका साथै विदेशी विनिमय स्थायित्व कायम गर्ने आफ्नो प्रमुख उद्देश्य रहेको बताउनु भयो।

गभर्नर डा.नेपालले भूमण्डलीकरण र सूचना प्रविधिका कारण विश्व अर्थतन्त्रबाट वित्तीय क्षेत्र बढी प्रभावित हुने बताउनु भयो। नेपाल सरकार र केन्द्रीय बैंकले अन्तर्राष्ट्रिय निकायसँग गरेको सन्धि, सम्झौता र समझदारीहरुको सफल कार्यान्वयनको महत्व माथि जोड दिनुहुँदै गभर्नर डा. नेपालले वित्तीय प्रणालीमा अनौपचारिक क्षेत्रको दायरा संकुचित पार्दै औपचारिक क्षेत्रको विस्तार गर्नु पनि राष्ट्र बैंकको प्रमुख कर्तव्य रहेको बताउनु भयो।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले जनताको निक्षेप संकलन गर्ने हुँदा वित्तीय क्षेत्रको सुशासनमा देखिएको समस्याप्रति केन्द्रीय बैंक मौन बस्न नमिल्ने विषयतर्फ उहाँले सहभागीहरुको ध्यान आकृष्ट गर्नुभयो। बैंक तथा वित्तीय संस्था स्वनियमनमा बसी सुशासन कायम गरून् भन्ने राष्ट्र बैंकको चाहना रहेको उहाँले बताउनु भयो।

गभर्नर डा.चिंरजीबि नेपालले नेपालको अर्थतन्त्रमा निजी क्षेत्रको योगदान उल्लेख्य रहेको बताउनु हुदै निजी क्षेत्रको प्रवर्द्धन पनि वित्तीय क्षेत्रबाट हुने तथ्यमाथि प्रकाश पार्नु भयो। सानो पुँजीले बैंक चलाउँदा ठुला योजनामा लगानी गर्न नसकिने र विदेशी लगानीकर्ता पनि सशंकित हुने हुँदा बैंकको पुँजीकोष बलियो बनाउन उहाँले सुझाव दिनुभयो। नेपाल सरकारले लिएको नीतिलाई आत्मासात् गर्दै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुका साथै उद्योगी व्यवसायीहरुले राष्ट्रहितलाई सर्वोपरि ठानी लगानीको भौगोलिक तथा क्षेत्रगत रुपमा विविधीकरण गर्दै मुलुक र समाजप्रतिको उत्तरदायित्व निर्वाह गर्न उहाँले आग्रह गर्नुभयो।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको सबलीकरण, सुशासन र सुदृढीकरणको लागि गाभ्ने/गाभिने नीति बैंकले लिएको बताउनु हुँदै संस्थाको हितलाई सर्वोपरि मानेमा सुशासन पनि कायम हुने गभर्नर डा.नेपालले बताउनु भयो। केन्द्रीय बैंकले वित्तीय क्षेत्रको स्थायित्वलाई महत्व दिएको जानकारी दिँदै उहाँले त्यसका लागि नीतिगत सुधार भइरहने बताउनुभयो।

सिद्धार्थनगर कार्यालयका निर्देशक डा.प्रकाश कुमार श्रेष्ठको सभापतित्वमा सो कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो।

गभर्नर डा. नेपाल पाल्पामा

गभर्नर डा. नेपालले चैत २८ गते पाल्पा जिल्लाको पालुङ मैनादी गा.वि.स. वडा नं ३ मा अवस्थित प्रभात माध्यमिक विद्यालयद्वारा आयोजित विद्यालयको नव निर्मित भवन र स्थानीय पर्यटन समितिद्वारा निर्मित कालिका भगवती मन्दिरको उद्घाटन तथा स्वागत समारोहलाई प्रमुख अतिथिको रुपमा सम्बोधन गर्नुभयो।

सम्बोधनका क्रममा गभर्नर डा.नेपालले आफ्नो मातृभूमिप्रतिको प्रेमले सबैलाई केही गरौं भन्ने हौसला जागृत हुने बताउनु हुँदै असल काम गर्ने व्यक्तिले खराब मानसिकता भएका व्यक्तिको प्रतिक्रियाबाट हतोत्साहित नभई आफ्नो कर्तव्य निर्वाह गर्नुपर्नेमा जोड दिनु भयो। असल इमान्दार नेतृत्वको परिणति असल हुने कुराको उदाहरण श्री प्रभात माध्यमिक विद्यालय भएको छ भनी विद्यालयको विकासका लागि व्यवस्थापन समिति तथा विद्यालय परिवारप्रति आभार प्रकट गर्दै उहाँले जन्मथलोमा आमन्त्रित गरेर पालुङ मैनादीका स्थानीय र विद्यालय व्यवस्थापन समितिले आफूलाई दिएको सम्मान, प्रेम र सद्भावप्रति कृतज्ञता व्यक्त गर्नुभयो।

सो समारोहमा पाल्पा जिल्लाका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी, जिल्ला प्रहरी प्रमुख, जिल्ला शिक्षा अधिकारी लगायत स्थानीय प्रबुद्ध व्यक्तित्व, नागरिक समाजका अगुवा र पत्रकारहरुका साथै स्थानीय जनताहरुको उल्लेख्य उपस्थित रहेको थियो।

गभर्नर डा. नेपालद्वारा नेपालको वित्तीय क्षेत्रका प्रमुख चुनौतीहरू विषयक गोष्ठीलाई सम्बोधन

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले नेपाल आर्थिक संघद्वारा चैत ३० गते आयोजना गरिएको **"नेपालको वित्तीय क्षेत्रका प्रमुख चुनौतीहरु"** विषयक गोष्ठीलाई मुख्य वक्ताको रुपमा सम्बोधन गर्नुभयो ।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै गभर्नर डा. नेपालले नेपालको वित्तीय क्षेत्रमा वित्तीय क्षेत्र स्थायित्व, उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी वृद्धि, वित्तीय पहुँचमा विस्तार र छायाँ (Shadow) बैकिङ नियन्त्रण प्रमुख चुनौतीहरु रहेको बताउनुभयो । उहाँले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको संख्या वृद्धिको अनुपातमा वित्तीय पहुँच विस्तार हुन नसक्दा वित्तीय समावेशिता सन्तोषजनक स्तरमा नरहेको, उत्पादनशील क्षेत्रमा पर्याप्त लगानी हुन नसकेको, संस्थागत सुशासनको अभावमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु समस्यामा परेको, हुण्डी ढुकुटी तथा पर्याप्त नियमनमा नरहेका संस्थाहरुबाट हुने गरेका अवैध कारोबारले वित्तीय क्षेत्रमा समस्या सिर्जना गरेको धारणा व्यक्त गर्नुभयो । मुलुकले लक्षित गरेका आर्थिक क्षेत्रमा लगानी बढाई आर्थिक विकासमा योगदान दिन र सामाजिक दायित्व निर्वाह गर्न उहाँले आग्रह गर्नुभयो ।

वित्तीय क्षेत्रको नियमन र निरीक्षण सन्तोषजनक अवस्थामा रहेको र नेपालको वित्तीय प्रणालीलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको बनाउन थप प्रयास भइरहेको जानकारी दिँदै गभर्नर डा. नेपालले विदेशी बैंकका शाखा नेपालमा र नेपाली बैंकका शाखा विदेशमा खोलिने वातावरण तयार पार्ने उद्देश्य लिएर काम गर्नुपर्ने वताउनु भयो । संस्थाको सुसंचालनमा व्यवस्थापन पूर्ण जिम्मेवार बन्नुपर्नेमा जोड दिँदै कुशलतापूर्वक संस्था संचालन गरी नेपाल राष्ट्र बैंकलाई समस्याग्रस्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संचालनको जिम्मेबारी कम गर्न उहांले आग्रह गर्नुभयो । गभर्नर डा. नेपालले केन्द्रीय बैंक नीतिगत व्यवस्थाको तर्जुमा तर्फ केन्द्रित हुन चाहेको जानकारी समेत दिनु भयो । लघुवित्त संस्थाहरुमा देखिएका विकृतितर्फ आफ्नो ध्यान गएको जानकारी पनि उहाँले कार्यक्रममा दिनुभयो । गैर कानुनी कारोबार र विचलन कुनै पनि हालतमा क्षम्य हुन नसक्ने भएकाले सबैलाई सचेत भएर काम गर्न उहाँले आग्रह गर्नुभयो ।

अर्थतन्त्रको प्रकृति र प्रवृत्ति हेरी नेपाल राष्ट्र बैंकको नीति, निर्देशनमा परिमार्जन हुने र सो क्रममा सरोकारवालाहरुसँग आवश्यक परामर्श पनि लिइने जानकारी दिँदै गभर्नर डा. नेपालले वित्तीय क्षेत्रको सुदृढीकरण र विकासका लागि चालिएका कदममा सबैंको ऐक्यबद्धता आवश्यक रहेको धारणा राख्नुभयो ।

नेपाल आर्थिक संघका अध्यक्ष प्रा.डा. विश्वम्भर प्याकुर्‍यालको सभापतित्वमा भएको सो समारोहमा नेपाल बैंकर्स संघका अध्यक्ष उपेन्द्र पौडेलले पनि मन्तब्य राख्नु भएको थियो ।

गभर्नर डा. नेपालबाट बैंक शाखा उद्घाटन

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले ज्योति विकास बैंक लिमिटेड, न्युरोड शाखाको चैत १३ गते उद्घाटन गर्नुभयो ।

सो शाखा उद्घाटनका क्रममा अत्यन्त छोटो र सारपूर्ण मन्तव्य दिँदै गभर्नर डा. नेपालले बैंकहरुको शाखा तथा सञ्जाल वृद्धि हुनुलाई अर्थतन्त्र सुधार हुँदै गएको संकेतका रुपमा लिएको बताउनु भयो । उहाँले न्युरोड जस्तो व्यापारिक मुटुमा शाखा विस्तार गरेकोमा ज्योति विकास बैंक लिमिटेडलाई सफल वित्तीय कारोवारका लागि शुभकामना दिनुभयो ।

गभर्नर डा. नेपालले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु पारदर्शी तरिकाले सुशासनमा चलेमा समस्याहरु नआउने कुरा पनि उक्त अवसरमा उल्लेख गर्नुभयो । संस्थाहरु समस्याग्रस्त हुँदै नहुन् र नेपाल राष्ट्र बैंकले हस्तक्षेप गर्नुपर्ने अवस्था आउँदै नआओस् भन्ने आकांक्षा राख्दै उहाँले विभिन्न कारणबस देखिएका समस्याहरु निराकरण गर्दै अघि बढेमा संस्थाहरुको विश्वसनीयता कायम रहने तथ्यमा जोड दिनुभयो ।

संस्थाप्रति जनताको विश्वास नरहेमा दीगो समयसम्म संस्थाहरु टिक्न नसक्ने धारणा गभर्नर डा. नेपालले राख्नुभयो । जनविश्वास बढाउनका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले विशेष ध्यान दिनुपर्ने उहाँको भनाइ थियो ।

वित्तीय साक्षरता अन्तरक्रिया कार्यक्रम

Child and Youth Finance International को आह्वानमा नेपालमा मनाइँदै गरिएको अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय साक्षरता सप्ताह (Global Money Week, March 9-17) को अवसरमा नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा चैत्र ३ गते वित्तीय साक्षरता अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गरियो । यसअघि बैंकले फागुन ३० गते काठमाडौंमा सर्वसाधारण तथा सरोकारवालाहरूमा वित्तीय चेतना अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले वित्तीय साक्षरता ऱ्याली आयोजना गरेको थियो ।

अन्तरक्रिया कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिको रुपमा मन्तव्य व्यक्त गर्दै तत्कालीन गभर्नर डा. युवराज खतिवडाले वित्तीय चेतना अभिवृद्धिको विषय निरन्तर चलिरहने विषय भएको र सूचना प्रविधिको विकाससँगै सर्वसाधारण मात्र नभई बैंक तथा वित्तीय क्षेत्र, केन्द्रीय बैंकले समेत निरन्तर सिकिरहनु आवश्यक रहेको धारणा व्यक्त गर्नुभयो । वित्तीय चेतना अभिवृद्धिको विषय प्राथमिक तहका विद्यार्थीदेखि विशेषज्ञ तहका व्यक्तिमा पनि निरन्तर रहने, तर यसको तह भने फरक रहने उहाँले स्पष्ट पार्नुभयो ।

वित्तीय चेतनाले सामान्य रुपमा वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गर्ने मात्र नभई वित्तीय प्रणालीमा समेत सकारात्मक प्रभाव पर्न गई वित्तीय स्थायित्व हासिल हुने, वित्तीय सेवाको उपयोग सबैले गर्न मद्दत पुग्ने हुँदा वित्तीय समावेशितामा टेवा पुग्न गई समावेशी आर्थिक विकासको अवधारणा सार्थक बनाउने हुँदा नेपाल राष्ट्र बैंकले वित्तीय चेतना अभिवृद्धिलाई एक मुख्य उद्देश्यका साथ उच्च प्राथमिकतामा राखेको जानकारी दिँदै उहाँले यसबाट वित्तीय अपराध नियन्त्रणमा सकारात्मक सहयोग पुग्न सक्ने विचार व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागका कार्यकारी निर्देशक डा. विनोद आत्रेयले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो भने सो विभागका उपनिर्देशक रामहरि दाहाल र पाठ्यक्रम विकास केन्द्रका उपनिर्देशक टुकराज अधिकारीले वित्तीय ज्ञान र नीतिगत प्रयासहरु सम्बन्धमा कार्यपत्रहरु प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा बैंकर्स एसोसिएसनका अध्यक्ष उपेन्द्रकुमार पौडेल, निजी तथा आवासीय विद्यालय राष्ट्रिय महासंघका अध्यक्ष कर्णबहादुर शाही, UNICEF का जया बुढाथोकी लगायतका वक्ताहरुले वित्तीय साक्षरता आभिवृद्धिमा आआफ्नो तर्फबाट प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

ललितपुर फाइनान्स लिमिटेड, लगनखेल समस्याग्रस्त संस्था घोषित

ललितपुर फाइनान्स लिमिटेड, लगनखेल नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ८६ ख. बमोजिम समस्याग्रस्त वित्तीय संस्था घोषित भएको छ ।

फाइनान्सको २०७१ असार मसान्तको वित्तीय विवरणका आधारमा गरिएको स्थलगत निरीक्षणमा सुपरिवेक्षकीय समायोजन पश्चात कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामा रु. २८ करोड ६० लाख ७३ हजार थप गर्दा पुँजीकोष १४.३७ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको, निष्कृय कर्जा ७०.६५ प्रतिशत रहेको, चुक्ता पुँजी रु. १८ करोड ७९ लाख मात्र रही तोकिए बमोजिम न्यूनतम चुक्ता पुँजी नपुगेको देखिएको थियो । त्यसैगरी, एउटै ग्राहक, फर्म, कम्पनी वा आपसी सम्वन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई प्राथमिक पूँजीको २५ प्रतिशत भन्दा वढी कर्जा प्रवाह गरेको, धितोका आधारमा कर्जा सुरक्षित नदेखिएको, पर्याप्त विश्लेषण तथा प्रयोजन विना कर्जा प्रवाह गरेको, निर्धारित सीमा भन्दा वढी रियलस्टेट कर्जा प्रवाह गरेको, विना आधार ठूलो परिमाणमा नियमित तथा हर्जाना व्याज मिनाहा गरेको जस्ता कैफियतहरु पनि उक्त निरीक्षणमा देखिएको थियो ।

उक्त कैफियतरु सुधारको ठोस रणनीति र योजना पेश नगरेको, पेश गरेको पूँजीकोष लगायतका वित्तीय विवरण पनि यथार्थ परक नदेखिएको, पूँजीकोष सुधारका लागि कर्जा असुली, चुक्ता पूँजी वृद्धि वा अन्य ठोस र विश्वसनीय आधार पेश नगरेको हुँदा त्यस संस्थालाई समस्याग्रस्त वित्तीय संस्था घोषणा किन नगर्ने भनी मिति २०७१/११/६ मा स्पष्टीकरण पेश गर्न निर्देशन दिइएको थियो । तर सो संस्थाले तत्काल सुधार गर्ने कुनै ठोस योजना एवम् रणनीति पेश नगरेको हुँदा संस्था सुधार हुने विश्वसनीय आधार नदेखिएको तथा २०७१ माघ मसान्तको वित्तीय विवरण अनुसार समेत संस्थाको वित्तीय अवस्था कमजोर नै रही पुँजीकोष ३.९७ प्रतिशतले ऋणात्मक भएको कारण संस्था, निक्षेपकर्ता, सर्वसाधारण लगानीकर्ता एवम् सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको हित संरक्षणका लागि त्यस संस्थालाई समस्याग्रस्त घोषित गरिएको हो ।

समस्याग्रस्त घोषित सो संस्थालाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शीघ्र सुधारात्मक कारवाही सम्बन्धी विनियमावली, २०६४ को विनियम ३ को खण्ड (ङ) को (अ) अनुसार तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ८६ ग. अनुसार ६ महिनाभित्र निम्नानुसारको कार्य गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकले निर्देशन दिएको छ ।

क. न्यूनतम चुक्ता पूँजी तथा पुँजीकोष अनुपात कायम गर्ने ।

ख. थप निक्षेप संकलन नगर्ने तथा परिपक्व भएका निक्षेपहरु नवीकरण नगर्ने ।

ग. थप कर्जा तथा जमानत प्रदान नगर्ने ।

घ. भाखा तथा म्याद पुगेका एवम् फिर्ता भुक्तानी गर्नुपर्ने निक्षेप फिर्ता गर्ने । रु. २ लाख (दुई लाख) भन्दा बढी निक्षेप वा दायित्व रकम भुक्तानी गर्दा स्वीकृति लिने ।

afFsL !! k]hdf

कार्यकारी निर्देशक/निर्देशकहरू अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा सेमिनारमा

बैंकिङ कार्यालयका कार्यकारी निर्देशक शिबराज श्रेष्ठ र वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभागका कार्यकारी निर्देशक जनकबहादुर अधिकारी CIMB Bank ले Kuala Lumpur, Malaysia मा आयोजना गरेको Invitation for Executives Interaction Program मा सहभागी हुन चैत २९ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई वैशाख ६ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

गभर्नरको कार्यालयका निर्देशक डा. नेफिल मातङ्गि मास्के State Bank of Pakistan ले Islamabad, Pakistan मा आयोजना गरेको 21st SAARCFINANCE Coordinators' Meeting मा सहभागी हुन चैत ३ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई ७ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभागका निर्देशक सुमनकुमार अधिकारी Bank of Thailand-BIS ले Bangkok, Thailand मा आयोजना गरेको "29th SEACEN-FSI Regional Seminar on Stress Testing in Supervision and Risk Management" मा भाग लिन चैत १ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई ८ गते स्वदेश फर्कनु भयो । वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभागका सहायक निर्देशक रामचन्द्र भट्टराई पनि सो सेमिनारमा सहभागी हुनुहुन्थ्यो ।

अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा सेमिनारमा सहभागिता

संस्थागत योजना विभागका उपनिर्देशक राजनविक्रम थापा, बैंकिङ कार्यालयका उपनिर्देशकहरु माधवप्रसाद घिमिरे र पिताम्बर सापकोटा तथा पोखरा कार्यालयका सहायक निर्देशक मुक्तिप्रसाद ढकाल र विराटनगर कार्यालयका सहायक निर्देशक डा. गणेशप्रसाद गौतम The SEACEN Centre ले Vietnam मा आयोजना गरेको SEACEN Course on Oversight of Payment and Settlement Systems विषयक तालिम कायक्रममा सहभागी हुन चैत ६ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई १६ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

सूचना प्रविधि विभागका उपनिर्देशक(सू.प्र) सहदेव चन्द र सोही विभागका सहायक निर्देशक(सू.प्र) फुलचन्दप्रसाद साह WHD.global ले Europa-Park, Rust, Germany मा आयोजना गरेको "WHD.global 2015" विषयक कायक्रममा भाग लिन चैत ७ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई १७ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

सामान्य सेवा विभागका उपनिर्देशक गरुप्रसाद पौडेल DEUTSCHE BUNDESBANK ले Frankfurt am Main, Germany मा आयोजना गरेको Banking Supervision under the Basel Framework - Advanced विषयक तालिम कायक्रममा भाग लिन चैत ७ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई २१ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

सूचना प्रविधि विभागका उपनिर्देशक (सू.प्र.) नीरा शर्मा, जनकपुर कार्यालयका उपनिर्देशक(क) रामवृक्ष पण्डित, सामान्य सेवा विभागका सहायक निर्देशक आदर्शकुमार भट्टराई र विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागका सहायक निर्देशक (कं.) केशरमान महर्जन Globalknowledge Ph, Inc.ले Mandaluyong City, Philippines मा आयोजना गरेको "IT Training on Disaster Recovery and Virtualization मा सहभागी हुन चैत २० गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई वैशाख २ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

अनुसन्धान विभागका विज्ञानराज सुवेदी IMF ले Bangkok, Thailand मा आयोजना गरेको Government Finance Statistics Closing Workshop मा भाग लिन चैत २३ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई २७ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागका सहायक निर्देशक विकासराज पाण्डे MOF,GON /ADB ले Manila, Philippines मा आयोजना गरेको "ADB International Workshop on Promoting Remittance for Development Finance" मा भाग लिन चैत २ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई ७ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

बैंकिङ कार्यालयका सहायक निर्देशकहरु दलबहादुर पौडेल, रजनीबाबा श्रेष्ठ र श्रृजना बज्राचार्य UOB Singapore Cash Processing Centre ले Singapore मा आयोजना गरेको "Invitation to Visit UOB Singapore Cash Processing Centre" मा सहभागी हुन चैत ८ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई १६ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागका सहायक निर्देशकहरु कुमार कार्की र टीकाराम खतिवडा Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (BBVA) ले Seville Spain मा आयोजना गरेको "2015 BBVA Seminar for Public Sector Investors and Issuers" मा भाग लिन चैत ७ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई २१ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

जनशक्ति व्यवस्थापन विभागका सहायक निर्देशक जयनारायण प्रधान र पोखरा कार्यालयका सहायक निर्देशक पूर्णबहादुर राना Bank Negara Malaysia (BNM) ले Kuala Lumpur, Malaysia मा आयोजना गरेको Human Capital Management & Talent Development विषयक कार्यक्रममा भाग लिन चैत २२ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई वैशाख २ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

जनशक्ति व्यवस्थापन विभागका सहायक निर्देशक मधुसुधन दवाडी Istanbul School of Central Banking ले Istanbul, Turkey मा आयोजना गरेको Workshop on "Human Resources at Central Banks" मा भाग लिन चैत २३ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भई ३० गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

बैंक सुपरिवेक्षण विभागका सहायक निर्देशक रविन्द्र भट्टराई तथा अनुसन्धान विभागका सहायक निर्देशकहरु नन्दकुमार ढकाल, मनोज पोखरेल र मेदनीप्रसाद पोखरेल The SEACEN Centre ले Brunei Darussalam मा आयोजना गरेको 9th SEACEN-BOJ Intermediate Course on The Analytics of Macroeconomic and Monetary Policy Management विषयक तालिम कार्यक्रममा भाग लिन चैत २७ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भयो । उहाँहरु वैशाख १२ गते स्वदेश फर्कने कार्यक्रम छ ।

कार्यकारी निर्देशक/निर्देशकहरुको सरुवा

वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभागका कार्यकारी निर्देशक नारायणप्रसाद पौडेलको जनशक्ति व्यवस्थापन विभागमा सरुवा भएको छ । जनशक्ति व्यवस्थापन विभागका कार्यकारी निर्देशक जनकबहादुर अधिकारीको वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभागमा सरुवा भएको छ ।

अतिरिक्त दरवन्दीमा रहनु भएका निर्देशक महेश्वरलाल श्रेष्ठको बैंक सुपरिवेक्षण विभागमा सरुवा भएको छ ।

कामकाज

बैंक सुपरिवेक्षण विभागका निर्देशक शिवनाथ पाण्डे बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागमा कामकाजमा खटिनु भएको छ । विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागका निर्देशक राजेन्द्र पण्डित गभर्नरको कार्यालयमा र गभर्नरको कार्यालयका निर्देशक रमेश दाहाल संस्थागत योजना विभागमा कामकाजमा खटिनु भएको छ ।

सूचना प्रविधि विभागका उपनिर्देशक (सू. प्र.) सुभासचन्द्र घिमिरे गभर्नरको कार्यालयमा कामकाजमा खटिनु भएको छ ।

बढुवा

आन्तरिक मूल्यांकनका माध्यमबाट विभिन्न विभाग/कार्यालयमा कार्यरत उपसहायकहरु सहायक पदमा बढुवा हुनु भएको छ । यसरी बढुवा हुनेहरुमा जनकपुर कार्यालयका किशोरी मण्डल, बैंकिङ कार्यालयका खगेन्द्र खरेल, वीरगञ्ज कार्यालयका हरिप्रसाद खरेल र बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रका सन्तोष अधिकारी हुनुहुन्छ ।

यसैगरी, ४ जना वरिष्ठ पियनहरु आन्तरिक मूल्यांकनका माध्यमबाट उपसहायक पदमा बढुवा हुनु भएको छ । यसरी बढुवा हुनेहरुमा सिद्धार्थनगर कार्यालयका मनिकला चालिस तथा विराटनगर कार्यालयका संगीता गुरुङ (श्रेष्ठ), नरेन्द्रप्रसाद मैनाली र टंकबहादुर खत्री पौडेल हुनुहुन्छ ।

बढुवा हुनुहुने सबैलाई **समाचार**को हार्दिक बधाई ।

सरुवा/पदस्थापन

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागका प्रधान सहायक उदयराज पौडेल सामान्य सेवा विभागमा सरुवा हुनुभएको छ । सामान्य सेवा विभागका सहायक अमितकुमार तिमल्सिना बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागमा सरुवा हुनुभएको छ ।

प्रधान सहायकहरु बैंकिङ कार्यालयका कृष्णप्रसाद चौलागाईं, जनकपुर कार्यालयका शिवशंकर झा, बैंकिङ कार्यालयका जयप्रसाद अधिकारी, मुद्रा व्यवस्थापन विभागका रामकृष्ण सैंढाई, नेपालगञ्ज कार्यालयका अशोककुमार गोडिया र अनुसन्धान विभागका सुरोज दाहाल कार्यरत रहेकै विभाग/कार्यालयमा पदस्थापित हुनुभएको छ ।

नयाँ नियुक्ति

नेपालगञ्ज कार्यालयको प्रशासन सेवातर्फको सहायक द्वितीय तह खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको माध्यमद्वारा पूर्ति गर्ने सन्दर्भमा लिइएको लिखित परीक्षा तथा अन्तर्वार्तामा विष्णुबहादुर के. सी., विमलकिशोर गिरी, चोपकान्त सुवेदी, वसन्त जी. सी., युगेश नकर्मी, मामराज पथिक धोबी र निमिषा कुँवर सफल हुनु भएको छ ।

सिद्धार्थनगर कार्यालयको प्रशासन सेवातर्फको सहायक द्वितीय तह खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको माध्यमद्वारा पूर्ति गर्ने सन्दर्भमा लिइएको लिखित परीक्षा तथा अन्तर्वार्तामा कमलप्रसाद आचार्य, भविश्वर पोखरेल, पदमराज भुसाल, केशव श्रेष्ठ, चेतना नेपाल र सुवास गुप्ता सफल हुनु भएको छ ।

यसैगरी, धनगढी कार्यालयको प्रशासन सेवातर्फको सहायक द्वितीय तह खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको माध्यमद्वारा पूर्ति गर्ने सन्दर्भमा लिइएको लिखित परीक्षा तथा अन्तर्वार्तामा आशा थापा लुँगेली मगर, महेशप्रसाद भट्ट, जयबहादुर साउद, हरिलाल भट्ट र वन्दना दाहाल सफल हुनु भएको छ ।

यसरी सफल हुने सबैलाई तत्‌तत् कार्यालयमा नियुक्ति दिइएको छ । नयाँ नियुक्ति पाउनु हुने सबैलाई **समाचार**को हार्दिक बधाई ।

अवकाश

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागका उपनिर्देशक लता के.सी. चैत २७ गतेदेखि बैंक सेवाबाट अवकाश हुनुभएको छ । बैंकिङ कार्यालयका सहायक निर्देशक शिशु बज्राचार्य चैत १९ गतेदेखि र विराटनगर कार्यालयका सहायक निर्देशक शकुन्तला श्रेष्ठ चैत २६ गतेदेखि बैंक सेवाबाट अवकाश हुनुभएको छ । यसैगरी, टक्सार महाशाखाका प्रधान सहायक रामहरि खतिवडा चैत ७ गतेदेखि अवकाश हुनुभएको छ । उहाँहरु सबैजना ३० वर्ष सेवा अवधिका आधारमा अवकाश हुनुभएको हो ।

(k|hsf]afE

ललितपुर फाइनान्स.........

ङ. नयाँ शाखा नखोल्न ।

च. स्वीकृति बिना स्थिर सम्पत्ति खरिद तथा विक्री नगर्न ।

छ. संचालकको भत्ता तथा सुविधा एवम् कर्मचारीहरुको तलव भत्ता तथा अन्य आर्थिक सुविधा वृद्धि नगर्न ।

ज. स्वीकृति बिना नयाँ कर्मचारी भर्ना नगर्न तथा साविक कर्मचारी बढुवा नगर्न ।

झ. निष्कृय कर्जाको अनुपात ५ प्रतिशत भन्दा तल ल्याउन ।

ञ. लाभांश घोषणा वा वितरण नगर्न ।

ट. संस्थागत सुशासन, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र जोखिम व्यवस्थापनको समुचित व्यवस्था मिलाउन ।

ठ. हरहिसाव तथा श्रेस्ता दुरुस्त राखी यस बैंकलाई सही तथ्यको जानकारी नियमित रुपमा उपलब्ध गराउन ।

बागमती सफाई

बागमती सफाई अभियानको १००औं हप्ता पुगेको अवसरमा २०७१ चैत २८ गते आयोजित मानव साङ्लो तथा बागमती सफाई अभियानमा नेपाल राष्ट्र बैंक सहभागी भयो । डेपुटी गभर्नर महा प्रसाद अधिकारीको नेतृत्वमा बैंकका अधिकांश कर्मचारीहरुको सहभागिता रहेको टोलीले मानव साङ्लोमा उपस्थिति जनाउनुका साथै विभिन्न स्थानमा बागमती नदीको सरसफाई गरेको थियो । सो अवसरमा आयोजित कार्यक्रममा बागमती नदीलाई प्रदूषित नगर्ने, बागमती नदीमा फोहोर नफाल्ने र बागमती नदीलाई स्वच्छ र सफा राख्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरिएको थियो ।

राजधानीको बीच भागबाट बग्ने धार्मिक तथा सांस्कृतिक दृष्टिले महत्वपूर्ण बागमती नदीलाई स्वच्छ र सफा राख्ने उद्देश्यबाट करिब दुई वर्षअघि बागमती सफाई अभियान सुरु गरिएको थियो ।

सञ्चालक समितिको सचिवमा निर्देशक राजेन्द्र पण्डित

नेपाल राष्ट्र बैंक सञ्चालक समितिको सचिवमा निर्देशक राजेन्द्र पण्डित तोकिनु भएको छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक सञ्चालक समितिको बैठक तथा छाप सम्बन्धी विनियमावली, २०६३ को विनियम १३ (१) अनुसार सञ्चालक समितिको सचिवको कामकाज गर्न उहाँलाई खटाइएको हो ।

p4/0f **कारोबार दैनिक** ०६ चैत २०७१ शुक्रवार

खतिवडाको कार्यकाल र नेपालका चुनौती

मुलुकको वित्तीय क्षेत्र प्रतिकूल अवस्थामा रहेका बेला नेपाल राष्ट्र बैंकको गभर्नर बनेका डा. युवराज खतिवडाले बिहीबार आफ्नो ५ वर्षे कार्यकाल पूरा गरेका छन् । आफ्नो कार्यकालभरि कुनै न कुनै रूपमा चर्चामा रहेका खतिवडाको आलोचना र प्रशंसा गर्नेहरूको आफ्नै तर्क भए पनि दुर्घटनामा पर्नै आँटेको वित्तीय क्षेत्रलाई उनले बचाएको तथ्यमा भने सायदै कसैको विमति होला । केही मानवीय कमजोरीका बाबजुत पनि व्यक्तिगत र गुटगत स्वार्थभन्दा माथि उठेर मुलुकको वित्तीय क्षेत्रलाई सन्तुलित बनाउन र नियामकको अर्थपूर्ण उपस्थितिलाई प्रमाणित गर्न उनको कार्यकाल सफल भएको मान्न सकिन्छ ।

खतिवडाले वित्तीय क्षेत्रमा कति योगदान गरे भन्ने भोलिका दिनमा थप स्पष्ट हुँदै जानेछ । यद्यपि वित्तीय प्रणालीको स्थायित्व, संस्थागत सुशासन, वित्तीय पहुँच विस्तार र वित्तीय क्षेत्रको नियमनमा उनले गरेका निर्णयहरूको दीर्घकालसम्म सकारात्मक प्रभाव पर्ने निश्चितप्रायः छ । आफ्नो निर्णय लागू गर्न बरु आलोचना सहन सक्ने तर निर्णय फिर्ता नलिने उनको कार्यशैलीले नै उनलाई सफल बनाएको हो । उनले गभर्नरको कार्यभार सम्हाल्दा अघिल्ला गभर्नरको निर्णयले घरजग्गा जस्तो अनुत्पादक क्षेत्रमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको लगानी घटाउनुपर्ने बाध्यताको आलोचना भइरहेको थियो, तर यो क्षेत्रको लगानीकै कारण समग्र वित्तीय प्रणाली भित्रभित्रै खोक्रो भइसकेको थियो । यस्तै, अमेरिकालगायतका मुलुकबाट सुरु भएको अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक मन्दीको असर नेपालमा पनि पर्छ कि भन्ने चिन्ता सर्वत्र थियो भने बैंक तथा वित्तीय संस्थामा संस्थागत सुशासनको खडेरी नै थियो । यस्तै, वित्तीय संस्थाहरूको लगानीमा विविधीकरण थिएन भने प्रमुख कार्यकारीको तलब सुविधा आकर्षक बनाउने होडबाजीमा बैंकहरू लागेका थिए । राजधानीकेन्द्रित बैंकहरूको संख्या बढी भइसकेर अस्वस्थ प्रतिस्पर्धाको अवस्था सिर्जना भइसकेको थियो ।

खतिवडाकै कार्यकालमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू समस्याग्रस्त घोषणा गर्ने मात्र नभई खारेजीको चरणमा पनि पुगे र यसले राष्ट्र बैंकले बचाइहाल्छ भन्ने जनमानसको भ्रम तोडियो । प्रहरीको सीआईबीलगायतका संस्थासँगको समन्वयमा उनले धेरै बैंकरलाई जेलयात्राको अवस्थासम्म पुऱ्याएका छन् । यसर्थ, उनी आफू मात्र सफल भएनन्, नियामक निकायको सबल नेतृत्वको परिचयसमेत बनाएर निवृत्त भएका छन् । उनी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नजरमा अव्यावहारिक भए पनि विभिन्न विचारधाराका सरकारसँग सधैं नै समन्वय गर्न सक्ने खुबीका कारण कसैलाई अप्ठेरो पारेनन् ।

खतिवडाको उत्तराधिकारीका रूपमा मुलुकले अर्थशास्त्री डा. चिरञ्जीवी नेपाललाई पाएको छ । मुलुकको आर्थिक क्षेत्रको जानकार र अनुभवी नै भए पनि नेपालसँग केन्द्रिय बैंकमा काम गरेको अनुभव छैन । तैपनि केन्द्रिय बैंकका अनुभवी र दक्ष नेतृत्वसँग मिलेर काम गर्न सक्ने उनको खुबीले यो अभाव छिट्टै पुरा हुने आशा गर्न सकिन्छ । उनले खतिवडाको कार्यकालमा अवलम्बन गरिएका राम्रा नीतिहरूलाई निरन्तरता दिदै काम शुरू गरेभने वित्तीय क्षेत्र सही बाटोमा हिंड्नेछ । त्यसबाहेक केन्द्रिय बैंकको क्षमता अभिबृद्धिको अपुरो काममा नेपालको सकृयता अपेक्षित छ । राजनीतिज्ञदेखि प्रभावसाली व्यवासायिक घरानाहरुको लगानी रहेका बैंकहरूको नियमन सहज पक्कै छैन । वित्तीय क्षेत्रमा अझै पनि समस्या बाँकी छन् र ती समस्याको सूक्ष्म सिंहावलोकन गर्दै उनले दरिलो निर्णय लिन सक्नुपर्छ । खतिवडाको कार्यकालभरि सेयरबजार र घरजग्गाका लगानीकर्ताले केन्द्रिय बैंकको आलोचना गरे । अब पनि राष्ट्र बैंक अनावश्यक रूपमा पूर्वाग्रही बन्नु जरुरी छैन भने वित्तीय संरचना नै ध्वस्त हुने खालको उदार बन्नु पनि हुँदैन । राजनीतिक अस्थिरता अझै कायम भएकै समयमा गभर्नर भएका नेपालका सामूपनि चुनौतीका चाङ छन् । उनले पनि केन्द्रिय बैंकलाई सबल नेतृत्व दिदै यसलाई पार लगाउँने अपेक्षा गरौं ।

प्रकाशक
नेपाल राष्ट्र बैंक गभर्नरको कार्यालय, जनसम्पर्क महाशाखा
फोन/फ्याक्स : +९७७-१-४४११९९८, Ext.: ३३९, ३६६, ३६९
ईमेल : prd@nrb.org.np, वेवसाईट : www.nrb.org.np

सम्पादक
केदारप्रसाद आचार्य

सम्पादन सहयोगी
सुरेश पन्त
सजना शिल्पकार
नवीना ताम्राकार

मुद्रण : अक्सफोर्ड इन्टरनेशनल पब्लिकेशन, अनामनगर, काठमाडौं, *फोन नं.* ०१-४७७०६१३, ४७७०२५३